

Utbildningsinspektion i Malsta skola, förskoleklass och grundskola årskurs 1–6

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i Hudiksvalls och besökt Malsta skola den 26 och 27 februari 2008. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbplats (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i helhetsbedömningen åtgärdas. Åtgärderna ska redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid nästkommande inspektion.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och Malsta skola, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolorna från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

I Malsta skola intervjuades elever, lärare, rektor och representanter för föräldrar. Inspektörerna besökte även verksamheten i förskoleklassen och lektioner i samtliga klasser. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns i skolan utgör underlag för bedömningen.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan

Malsta skola	Antal elever
Förskoleklass	13
Grundskola	88

Källa: uppgifter från Malsta skola i samband med inspektion år 2008

I Malsta skola finns förskoleklass och grundskolans årskurser 1–6. Verksamhetens leds av rektorn som har 80 procents tjänst på skolan och också ansvarar för försko-

leverksamheten och skolbarnsomsorgen i området. I anslutning till skolan finns även fritidshemsverksamhet. Kommunens ansvarstagande för förskoleverksamhet och skolbarnsomsorgen beskrivs i separata verksamhetsrapporter avseende hela kommunen. De flesta elever i Malsta skola åker skolskjuts till och från skolan. Skolan är också i övrigt beroende av bussresor i sin verksamhet i och med att undervisningen i språkval, hem- och konsumentkunskap och simundervisning äger rum vid skolor i andra delar av kommunen.

Helhetsbedömning

Malsta skola följer inte upp elevernas kunskapsresultat i samtliga ämnen på skolnivå varför tillräckligt underlag saknas för att se hur skolan lyckas i sitt uppdrag i förhållande till läroplanens och de nationella kursplanernas mål i årskurs 5 i samtliga ämnen. De resultat från nationella ämnesprov som presenterats i samband med inspektionen tyder emellertid på att 20-25 procent av eleverna inte når de nationella målen vilket inte är tillfredsställande och bör förbättras. Enligt inspektörernas bedömning finns inte tydligt fokus på skolans kunskapsuppdrag bland personalen utan tyngdpunkten ligger snarare på den sociala omsorgen om eleverna. En förbättrad uppföljning och utvärdering av skolans arbete i allmänhet och kunskapsresultat i synnerhet är nödvändig för att skolan ska kunna vidta de åtgärder som leder till ökad måluppfyllelse.

Inspektionen visar också på brister när det gäller elevernas möjligheter att utveckla sin förmåga att ta ansvar för och utöva inflytande över undervisningen och sitt lärande. Likaså bör undervisningen bättre anpassas till elevernas olika förutsättningar, erfarenheter och tänkande. Personalen konstaterar själva dels att deras förmåga att ge utmaningar till elever som kan nå längre behöver utvecklas, dels att alla elever som har behov av särskilt stöd inte får det i tillräcklig utsträckning. Dessa faktorer påverkar enligt inspektörerna skolans möjligheter att nå målen för utbildningen. Genom ett förbättrat kvalitetsarbete blir de synliga och föremål för diskussion och beslut om åtgärder.

Det värdegrundsarbete som bedrivs i Malsta skola är av god kvalitet och bidrar till att de flesta elever trivs och känner sig trygga. Dock behöver eleverna engageras i arbetet med att utforma ordningsregler och likabehandlingsplan. Den likabehandlingsplan som skolan upprättat måste också kompletteras för att fylla sin funktion och uppfylla författningarnas krav.

Skolans rektor har en god kontakt med elever och personal och en god kunskap om verksamheten. Dock bör rektorn prioritera och utveckla sitt pedagogiska ledarskap för att därigenom rikta verksamheten mot de nationella målen och genom ett systematiskt kvalitetsarbete stimulera ett förbättrat kunskapsresultat och en i övrigt högre måluppfyllelse.

Brister som måste åtgärdas

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Skolan gör inte någon systematisk uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsresultat i förhållande till de nationella målen i samtliga ämnen i årskurs 5 (2 kap. 6 § grundskoleförordningen samt avsnitt 1 och 2.8 i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet, Lpo 94).
- Skolan upprättar inte individuella utvecklingsplaner i enlighet med förordningens krav (7 kap. 2 § grundskoleförordningen).
- Skolan ger inte alla elever i behov av särskilt stöd (4 kap. 1 § skollagen, 5 kap. 1 § grundskoleförordningen).
- Skolan upprättar inte åtgärdsprogram för alla elever som behöver särskilt stöd (5 kap. 1 § grundskoleförordningen).
- Skolans ordningsregler har inte utarbetats under medverkan av elever (6 kap. 8 b § grundskoleförordningen).
- Svenska som andraspråk anordnas inte i enlighet med förordningens krav (2 kap. 15-16 §§ grundskoleförordningen).
- Skolans likabehandlingsplan uppfyller inte de krav som ställs på sådana planer (6 § lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever och 2 § förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med en likabehandlingsplan).
- Skolans kvalitetsredovisning uppfyller inte författningarnas krav (3, 3 a, 4 §§ förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.).

Områden som är i behov av förbättringsinsatser

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- Kunskapsresultaten bör förbättras.
- Det pedagogiska ledarskapet bör utvecklas.
- Skolans kvalitetsarbete bör förbättras.
- Uppföljningen och utvärderingen av undervisningen bör förbättras.
- Skolan bör försäkra sig om att all undervisning tar sin utgångspunkt i läroplanens och kursplanernas strävansmål.
- Elevernas möjlighet till ansvar och inflytande över undervisningen bör förbättras.
- Skolans arbete med att utveckla elevernas förmåga att arbeta i demokratiska former bör förbättras.

4 (16)

- Anpassningen av undervisningen till elevernas förutsättningar, erfarenheter och tänkande bör förbättras.
- Rektorn bör försäkra sig om att eleverna får den garanterade undervisningstid som timplanen anger.

Bedömningar

Nedan redovisas inspektionens bedömningar utifrån en fyrgradig kvalitetsskala enligt följande:

- *Mycket god* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav *väl* uppfylls.
- *God* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav i *huvudsak* uppfylls.
- *Mindre god* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav endast *delvis* uppfylls.
- *Ej godtagbar* kvalitet innebar en *avsevärd avvikelse* från styrdokumentens mål och krav.

1 KUNSKAPER

Inom detta granskningsområde behandlas skolans kunskapsresultat och arbetet för att varje elev ska nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar skolan ger för att eleverna ska nå målen.

1.1 Kunskapsresultat

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om eleverna tillägnar sig kunskaper i enlighet med läroplanens och kursplanernas mål.

Tabell. Nationella ämnesprov för årskurs 5. Tabellen anger andel elever (procent) som enligt skolans bedömning uppnått målen i ämnesproven i Malsta skola år 2006-2007. Dessutom anges andel elever som bedömts uppnått målen totalt i kommunen.

Tabell 1	Malsta skola		Hudiksvalls kommun	
Ämne	2006	2007	2006	2007
Svenska	84	75	84	75
Engelska	79	90	80	79
Matematik	74	80	80	64

Källa: Malsta skola och Hudiksvalls kommun i samband med inspektion år 2008

Kommentar:

De nationella ämnesproven i grundskolans årskurs 5 används bland annat för att lärare ska ges stöd i arbetet med att bedöma om eleverna uppnått de nationella kursplanernas mål i svenska, matematik och engelska. Malsta skolas egen redovisning av resultaten från de nationella ämnesproven i årskurs 5 år 2007 visar att mellan 75 och 90 procent av eleverna uppnådde målen för proven. Resultaten i engelska och matematik har förbättrats under det senaste året medan resultatet i svenska försämrats. Skolan förklarar detta bland annat med att storleken på de grupper som funnits inom de olika ämnena varierat mellan åren vilket kan påverka resultatet. Utöver de nationella ämnesproven kan skolan inte redovisa några resultat i förhållande till kursplanernas mål för årskurs 5 i samtliga ämnen (se avsnittet Rektors ansvar).

1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat**Inom detta bedömningsområde har granskats:**

- om lärarna fortlöpande följer upp resultaten så att undervisningsmål och metoder ständigt kan prövas och utvecklas i förhållande till styrdokumentens krav,
- om kunskapsresultaten följs upp i alla ämnen,
- om kunskapsresultaten följs upp regelbundet under hela skoltiden,
- om utvecklingssamtal genomförs om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas,
- om en framtidsytande individuell utvecklingsplan upprättas i samband med utvecklingssamtalen.

Bedömning av området Uppföljning av kunskapsresultaten:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

Lärarna i Malsta skola följer upp och utvärderar elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen. Som underlag för uppföljningen används olika tester, diagnoser och nationella ämnesprov för årskurs 5. I ett särskilt häfte för varje elev noterar läraren sedan resultaten i samtliga ämnen i förhållande till de nationella kursplanerna. Materialet används som underlag vid utvecklingssamtalen. Förutom denna uppföljning sker dock ingen systematisk återföring av elevernas kunskapsutveckling. Lärarna uppger att de sällan för diskussioner om mål och metoder med anledning av de uppnådda resultaten. Individuella utvecklingsplaner upprättas inte. Inspektörerna bedömer därför sammantaget att bedömningsområdet Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultaten är av mindre god kvalitet.

Inom nedanstående områden bedömer inspektörerna att styrdokumentens mål och

krav inte uppfylls.

Uppföljning av resultaten

För att skolan ska utvecklas anger läroplanen att undervisningsmålen ständigt måste prövas, resultaten följas upp och utvärderas och nya metoder prövas och utvecklas. Lärarna i Malsta skola följer upp resultatet av undervisningen på individnivå med hjälp av ett material där de olika målen brutits ner för varje ämne. Enligt lärarna och rektorn används dock inte resultaten för diskussion och reflektion om mål och metoder utöver de som sker i samband med de nationella proven.

Inspektörerna bedömer att uppföljningen och utvärderingen av undervisningen bör förbättras.

Individuell utvecklingsplan

Enligt grundskoleförordningen ställs det krav på upprättande av en individuell utvecklingsplan (IUP) för varje elev vid utvecklingssamtalet. Läraren ska då i en framåtsyftande individuell utvecklingsplan skriftligt sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna. Se vidare i Skolverkets ”Allmänna råd för individuella utvecklingsplaner”. I Malsta skola har inga individuella utvecklingsplaner upprättats. Detta är inte i enlighet med förordningens krav och måste åtgärdas.

1.3 Bedömning av kunskapsresultat

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om lärarna gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper,
- om lärarna använder resultaten från de nationella ämnesproven för att bedöma elevers kunskapsutveckling och som stöd för betygssättning,
- om lärarna vid bedömning utgår från de nationella målen i kursplanerna och från betygskriterierna,

Bedömning av området Bedömning av kunskapsresultat:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Inspektörerna bedömer att bedömningsområdet Bedömning av kunskapsresultat sammantaget är av god kvalitet. Denna bedömning grundar sig främst på att lärarna utifrån ett allsidigt underlag bedömer de enskilda elevernas kunskapsutveckling med utgångspunkt från nationella kursplaner och nationella prov.

1.4 Genomförande av utbildningen

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för skolans utbildning,
- om organisation och arbetssätt ger utrymme för olika kunskapsformer,
- om eleverna ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet,
- om eleverna ges kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former,
- om undervisningen är allsidig och saklig,
- om de som arbetar i skolan samverkar för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande,
- om skolan samverkar med arbetslivet och närsamhället,
- om arbetet i förskoleklassen stimulerar varje barns utveckling och lärande och ligger till grund till fortsatt skolgång.

Bedömning av området Genomförande av utbildningen:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

Inspektörerna bedömer att bedömningsområdet Genomförande av utbildningen är av mindre god kvalitet. Detta är en sammanvägd bedömning som främst grundar sig på brister i elevernas möjlighet att ha inflytande och påverka sitt lärande och skolans verksamhet som helhet samt på att läroplanens mål att sträva mot inte präglar undervisningen i tillräcklig utsträckning. Emellertid finns på skolan också goda exempel där detta sker och där elever ges möjlighet att ta ansvar för sina studier och reflektera över sitt lärande.

Inspektörerna noterar att uppnåendemål har formulerats för barnen i förskoleklassen. Enligt läroplanen är förskoleklassen en del av skolväsendet och det första steget i att genomföra och uppfylla läroplanens mål. Varken läroplanens mål att uppnå eller kursplanerna för grundskolans ämnen gäller emellertid för förskoleklassen. Förskoleklassen har en speciell ställning mellan förskolan och grundskolan och ska vara en integrering av de olika kulturerna. Det är viktigt att förskolans pedagogik med lek, omsorg, skapande och barnets eget utforskande får genomslag i verksamheten och att året i förskoleklassen skiljer sig från åren i grundskolan.

Inom nedanstående områden bedömer inspektörerna att styrdokumentens mål och

krav inte uppfylls.

Utbildningens inriktning

I läroplanen finns ett antal mål att sträva mot som ska ange inriktningen för skolans verksamhet. Skolans arbete ska bland annat läggas upp så att varje elev ges möjlighet att utveckla sitt eget lärande och tilliten till sin egen förmåga. Vidare ska skolan sträva efter att varje elev lär sig lyssna, diskutera, argumentera och använda sina kunskaper som redskap för att formulera och pröva antaganden och lösa problem samt att reflektera över erfarenheter och kritiskt granska och värdera påståenden och förhållanden. Iakttagelser och intervjuer visar att dessa mål att sträva mot inte är aktualiserade bland skolans personal och att det sällan förs några diskussioner om hur skolan ska lägga upp sitt arbete för att dessa mål ska präglade undervisningen. Intervjuer visar också att innebörden i strävansmålen är oklar för rektorn och lärarna och ofta beskrivs som en nivå över uppnåendemålen. Inspektörerna bedömer att skolan bör försäkra sig om att all undervisning tar sin utgångspunkt i läroplanens och kursplanernas strävansmål.

Inflytande och ansvarstagande för egna lärandet

I läroplanen uttrycks att eleverna ska få reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll. I Malsta skola varierar elevernas möjligheter till inflytande mellan klasser och ämnen. Inom till exempel ämnet idrott och hälsa ges eleverna möjlighet att planera och leda egna lektioner. Dock framkommer det i intervjuer och samtal med elever och lärare att det i många klasser är lärarna som till största del bestämmer undervisningens innehåll och utformning utan att eleverna görs delaktiga. Exempelvis uppger lärarna att de ofta väljer aktiviteter åt eleverna vid elevens val på grund av att "eleverna inte vill eller kan välja". Detta måste enligt inspektörerna ses som ett resultat av arbetet med elevinflytande som skolan bör ta på allvar.

Inspektörerna bedömer att elevernas möjlighet till ansvar och inflytande över undervisningen bör förbättras.

Arbetssätt som utvecklar elevernas förmåga att arbeta i demokratiska former

Alla som arbetar i skolan ska enligt läroplanen främja elevernas förmåga och vilja till ansvar och inflytande över den sociala, kulturella och fysiska skolmiljön. Därigenom ska de förberedas för att kunna fungera som demokratiska medborgare i samhällslivet. Inspektionen visar att Malsta skolas elever genom klassråd och elevråd ges möjlighet till inflytande över skolans verksamhet i stort. Men intervjuer visar också att klassråden fungerar olika inom skolan. I vissa klasser förekommer dessa sällan, i andra kan läraren avbryta klassråden "om det blir tjafs".

Inspektörerna bedömer att skolans arbete med att utveckla elevernas förmåga att arbeta i demokratiska former bör förbättras.

1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om undervisningen anpassas till varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande,
- om särskilt stöd ges till barn och elever som har svårigheter i skolarbetet,
- om det vid behov av särskilda stödåtgärder alltid utarbetas åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav.

Bedömning av området Anpassning av verksamheten till elevernas behov:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

Inspektörerna bedömer att området Anpassning av verksamheten till elevernas behov som helhet är av mindre god kvalitet. Detta är en sammanvägd bedömning som främst grundar sig på att alla elever i behov av särskilt stöd inte får det och att undervisningen inte i tillräcklig grad har anpassas till elevernas behov. Dock finns också exempel där undervisning och läromedel anpassats till den enskilde eleven. Lärarna har god kunskap om elever i behov av särskilt stöd trots att alla enligt deras bedömning inte ges tillräckligt stöd. Åtgärdsprogram upprättas dock inte för alla dessa.

Inom nedanstående områden bedömer inspektörerna att styrdokumentens mål och krav inte uppfylls.

Individanpassad undervisning

Läraren ska enligt läroplanen utgå från varje enskild elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande samt organisera och genomföra arbetet så att eleven utvecklas efter sina förutsättningar och samtidigt stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga. Av såväl inspektörernas lektionsbesök som av intervjuer och samtal, framgår att undervisningen i relativt liten utsträckning anpassas till elevernas olika behov och förutsättningar. Enligt rektorn och lärarna gäller det särskilt de elever som behöver extra utmaningar medan de anser att skolan är bättre på att ta hand om de elever som har svårigheter av olika slag. Dock uppger elever som inspektörerna talat med att ”man får ta hem och göra klart om man inte hinner med”. Inspektörerna bedömer att Malsta skolas arbete med att anpassa undervisningen till alla elevers förutsättningar, erfarenheter och behov bör förbättras.

Särskilt stöd

Enligt författningarna ska undervisning och elevvårdsverksamhet utformas så att eleverna får det särskilda stöd och den hjälp de behöver för att nå målen för utbildningen. I Malsta skola ges särskilt stöd företrädesvis i svenska, matematik och eng-

elska. Både rektorn och lärarna uppger att alla elever inte får det stöd de behöver. Det gäller främst elever som behöver dagliga stödinsatser av olika slag. Vissa pedagogiska och organisatoriska förändringar görs för att anpassa undervisningen till elevers olika behov, främst inom klassens ram. Någon diskussion om förändrad resursfördelning inom skolan med anledning av de stödbehov som finns förs emellertid inte enligt lärarna. Inspektörerna bedömer att alla elever inte får det särskilda stöd de behöver vilket måste åtgärdas.

Åtgärdsprogram

Enligt grundskoleförordningen ska rektorn se till att en utredning inleds, om det framkommer uppgifter om att en elev kan ha behov av särskilda stödåtgärder. Om utredningen visar att eleven är i behov av sådana stödåtgärder, ska rektorn se till att ett åtgärdsprogram utarbetas. Av åtgärdsprogrammet ska framgå vilka elevens behov är, hur behoven ska tillgodoses samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. I intervjuer uppger lärarna att de nyligen kommit igång med att utarbeta åtgärdsprogram och att sådana därför inte finns för alla elever i behov av särskilt stöd. Inspektörerna bedömer att förordningens krav inte uppfylls då alla elever i behov av särskilt stöd inte har åtgärdsprogram. Detta måste åtgärdas.

2 NORMER OCH VÄRDEN

Inom detta granskningsområde behandlas skolans arbete för att påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dessa komma till uttryck i vardaglig handling.

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan utgör en trygg miljö,
- om skolan har en studiemiljö som är inriktad på lärande och ger stöd åt att utveckla kunskaper,
- om skolan/lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete,
- om skolan har ordningsregler som är utarbetade i samverkan med personal, elever och företrädare för elevernas vårdnadshavare,
- om skolan har upprättat en likabehandlingsplan i enlighet med författningarna och dess mål och åtgärder är synliga i det dagliga arbetet.

Bedömning av området Normer i studiemiljö och samvaro:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Inspektörerna bedömer att bedömningsområdet Normer och värden i studiemiljö och samvaro som helhet är av god kvalitet. Detta är en sammanvägd bedömning som främst grundar sig på att de flesta elever känner sig trygga och att skolan utifrån ett gott värdegrundsarbete tar omhand och bearbetar de konflikter som uppstår. Genom strukturerade så kallade kompissamtal har skolan redskap som bidrar till en god studiemiljö. Emellertid behöver skolan göra elever delaktiga i arbetet med ordningsregler och likabehandlingsplan.

Inom nedanstående områden bedömer inspektörerna att styrdokumentens mål och krav inte uppfylls.

Ordningsregler

Enligt grundskoleförordningen ska skolan utarbeta ordningsregler under medverkan av lärare och övrig personal samt företrädare för elever och vårdnadshavare. I Malsta skola finns regler som är gemensamma för hela skolan. Elever har inte medverkat i arbetet med att utforma reglerna. Lärarna uppger att dessa togs fram av personal och föräldrar för flera år sedan och presenteras för eleverna i början av höstterminen varje år. Inspektörerna bedömer att ordningsregler inte utformats i enlighet med förordningens krav. Detta måste åtgärdas.

Likabehandling

Enligt lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever ska det finnas en likabehandlingsplan för varje verksamhet. Enligt en särskild förordning omfattar skyldigheten också att denna plan ska arbetas fram, följas upp och ses över under medverkan av elever. Malsta skolas likabehandlingsplan, som inspektörerna tagit del av, innehåller beskrivning av skolans förebyggande arbete mot våld, mobbning och kränkande behandling samt en handlingsplan mot mobbning. Den bedöms inte uppfylla lagens krav på en likabehandlingsplan. Bland annat saknas en specifik redovisning av verksamhetens behov utifrån en aktuell kartläggning som utgångspunkt för vilka åtgärder som ska genomföras under det kommande året. Vidare saknas en tydlig ansvarsfördelning mellan rektor och personal samt uppgifter om hur planen ska utvärderas. Se vidare i Skolverkets Allmänna råd för arbetet med att främja likabehandling (SKOLFS 2006:7). Inspektörerna bedömer att Malsta skolas likabehandlingsplan inte uppfyller lagens krav och att elever inte varit delaktiga vid framtagandet. Detta måste åtgärdas.

3 LEDNING OCH KVALITETSARBETE

Inom detta granskningsområde behandlas tillgång till utbildning samt verksamhetens ledning och personal och hur skolan följer de nationella bestämmelserna som omfattar dessa grupper. Inspektionen granskar dessutom rektors och personalens ansvarstagande för skolans målinriktning och myndighetsutövning samt hur skolans kvalitetsarbete fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen.

3.1 Tillgång till likvärdig utbildning

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan tar emot elever enligt bestämmelserna,
- om varje elev erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar,
- om skolan erbjuder eleverna valmöjligheter i enlighet med författningarna,
- om skolan erbjuder eleverna studie- och yrkesorientering,
- om eleverna har tillgång till nödvändig utrustning och ändamålsenliga lokaler,
- om utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag av enstaka inslag som kan föranleda obetydlig kostnad,
- om verksamheten i förskoleklassen omfattar minst 15 timmar i veckan eller 525 timmar om året.

Bedömning av området Tillgång till likvärdig utbildning:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

Inspektörerna bedömer att bedömningsområdet Tillgång till likvärdigutbildning som helhet är av mindre god kvalitet. Detta är en sammanvägd bedömning som främst grundar sig på att svenska som andraspråk och elevens val inte anordnas i enlighet med författningarna. Vidare finns en osäkerhet huruvida eleverna får den garanterade undervisningstid som timplanen anger. Emellertid ger lokaler, utrustning och skolmiljö i övrigt goda förutsättningar för en ändamålsenlig undervisning. Inom nedanstående områden bedömer inspektörerna att styrdokumentens mål och krav inte uppfylls.

Garanterad undervisningstid

Enligt rektorns bedömning finns behov av undervisning i svenska som andraspråk vid Malsta skola. Undervisning i svenska som andraspråk anordnas som ett stöd till undervisningen i svenska. Inspektionen visar därmed att skolan inte gör tydlig skillnad mellan ämnena svenska och svenska som andraspråk. Enligt grundskoleförordningen är svenska som andraspråk ett eget ämne med egen kursplan och ska anordnas i stället för undervisning i svenska för de elever som behöver det. Rektorn är den som beslutar om undervisning i svenska som andraspråk ska anordnas för en elev. I Hudiksvall kommun fattas beslut om att en elev ska svenska som andraspråk inte av ansvarig rektor utan av en annan rektor i kommunen. Inspektörerna bedömer att undervisningen i svenska som andraspråk måste anordnas på ett sådant sätt att den uppfyller förordningens krav.

Utbildningens omfattning regleras i grundskolans timplaner. Vid Malsta skola anordnas icke timplanebundna aktiviteter under ordinarie lektionstid. Till exempel deltar ett antal elever inom ramen för kommunens kulturskola i dansundervisning under klassens bildlektioner vilket innebär att de inte får den undervisning i ämnet bild som timplanen anger. Viss undervisningstid går också till bussresor varje vecka för undervisning på andra skolor trots att skolan försökt att förlägga dessa till rasttid. Rektorn uppger att hon känner sig osäker på om eleverna får den garanterade undervisningstid som timplanen anger. Inspektörerna bedömer att rektorn bör försäkra sig om att eleverna får den garanterade undervisningstid som timplanen anger.

Valmöjligheter

Enligt grundskoleförordningen ska eleverna erbjudas ett allsidigt urval av ämnen som elevens val. Undervisningen ska syfta till att fördjupa och bredda elevernas kunskaper i ett eller flera ämnen. Det är styrelsen för utbildningen som ansvarar för att eleverna erbjuds ett allsidigt urval av ämnen. Vid Malsta skola kan eleverna som elevens val välja att arbeta med svenska, matematik eller engelska. Elever som inspektörerna talat med uppger att de oftast väljer något de behöver träna på men läraren kan också föreslå en uppgift. Enligt lärarna fungerar elevens val snarare som lärarens val eftersom eleverna enligt lärarna "inte vill eller kan välja". Malsta skolas sätt att genomföra elevens val på kan inte sägas motsvara förordningens krav på ett allsidigt urval av ämnen för att tillgodose elevernas val. Hudiksvalls kommun har inte delegerat detta ansvar till rektor varför bedömning återfinns i den övergripande kommunrapporten.

3.2 Personalens utbildning och kompetensutveckling

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolans pedagogiska personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver,
- om skolans pedagogiska personal har nödvändiga insikter i de föreskrifter som styr utbildningen,
- om skolans pedagogiska personal får den kompetensutveckling som de behöver för att kunna utföra sina arbetsuppgifter på ett professionellt sätt,
- om rektor genom utbildning och erfarenhet har förvärvat pedagogisk insikt.

Bedömning av området Personalens utveckling och kompetens:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Inspektörerna bedömer att området Personalens utbildning och kompetensutveckling är av god kvalitet. Rektorn uppger att samtliga klasslärare har pedagogisk utbildning för den undervisning som de huvudsakligen bedriver men att det är svårt att få utbildade lärare i vissa praktisk-estetiska ämnen. Dessa tjänster utannonseras dock inför varje läsår.

Rektorn har pedagogisk utbildning och mångårig erfarenhet som skolledare och har genomgått statlig rektorsutbildning. Personalen får kompetensutveckling utifrån skolans behov.

3.3 Rektors ansvar**Inom detta bedömningsområde har granskats:**

- om rektor håller sig förtrogen med det dagliga arbetet,
- om rektor som pedagogisk ledare tar det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen,
- om rektorn tar ansvar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen,
- om rektorn fattar beslut enligt bestämmelserna.

Bedömning av området Rektors ansvar:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

Inspektörerna bedömer att området Rektors ansvar som helhet är av mindre god kvalitet. Detta är en sammanvägd bedömning som främst grundar sig på brister i uppföljning och utvärdering av verksamheten och ett behov av att utveckla det pedagogiska ledarskapet. Rektorn är väl förtrogen med verksamheten och väl känd av eleverna. Lärarna uppger att rektorn tidigare avsatte mer tid för pedagogiska diskussioner men att hon alltid är positiv och gärna stöder de initiativ till pedagogisk utveckling som lärarna tar.

Inom nedanstående områden bedömer inspektörerna att styrdokumentens mål och krav inte uppfylls.

Rektor som pedagogisk ledare

Enligt skollagen vilar det på rektorn att särskilt verka för att utbildningen utvecklas. Som pedagogisk ledare i skolan har rektorn, enligt läroplanen, det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas på att nå de nationella målen. Inspektionen visar på behov av att utveckla uppföljning och utvärdering av undervisningen och elevernas kunskapsresultat. Vidare framkommer i inspektionen att undervisningen inte i tillräcklig utsträckning anpassas till elevernas förutsättningar,

erfarenheter och tänkande och att alla elever inte får det särskilda stöd de behöver. Det är rektorns ansvar att vidta åtgärder med anledning av sådana brister i verksamheten. Inspektörerna bedömer därför att det pedagogiska ledarskapet bör utvecklas.

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering av skolans resultat

Enligt läroplanen har rektorn ansvar för skolans resultat och för att dessa följs upp och utvärderas i relation till bland annat de nationella målen. Det är således nödvändigt att en samlad bild finns av elevernas resultat på skolnivå. Kursplanernas mål att uppnå anger den kunskapsnivå som alla elever minst ska uppnå i samtliga ämnen efter det femte skolåret. I Malsta skola finns ingen samlad bild av huruvida eleverna i årskurs 5 når dessa mål eller inte. Utöver resultaten från de nationella ämnesproven i årskurs 5, kan skolan inte redogöra för hur stor andel av eleverna som uppnår de nationella målen i årskurs 5 i kursplanernas samtliga ämnen. Inspektörerna bedömer att skolan inte gör någon systematisk uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsutveckling i förhållande till läroplanens och kursplanernas mål i årskurs 5 i samtliga ämnen. Det är rektorns ansvar att ett sådant arbete sker.

3.4 Kvalitetsarbete

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder, för att förbättra måluppfyllelsen,
- om kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som innehåller en bedömning av i vilken mån de nationella målen för utbildningen nåtts och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för att öka måluppfyllelsen.

Bedömning av området Kvalitetsarbete:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

Inspektörerna bedömer att området Kvalitetsarbete som helhet är av mindre god kvalitet. Detta är en sammanvägd bedömning och grundar sig på att skolan saknar ett systematiskt kvalitetsarbete och att kvalitetsredovisningen inte är upprättad i enlighet med förordningens krav.

Inom nedanstående områden bedömer inspektörerna att styrdokumentens mål och krav inte uppfylls.

Systematiskt kvalitetsarbete

Kommunen har enligt författningarna ansvar för att skolans verksamhet utvecklas så att den svarar mot nationella mål och riktlinjer. Den dagliga pedagogiska ledningen av skolan och lärarnas professionella ansvar är förutsättningar för att skolan utvecklas kvalitativt. Detta kräver att undervisningsmålen ständigt prövas, resulta-

ten följs upp och utvärderas och att nya metoder prövas och utvecklas. I Malsta skola saknas enligt lärarna ett systematiskt kvalitetsarbete där arbete och resultat följs upp och analyseras samt åtgärder för ökad måluppfyllelse läggs fast, något som också bekräftas av rektorn. Också den kontinuerliga reflektionen i personalgruppen över undervisningens resultat har enligt lärarna minskat på senare tid. Inspektörerna bedömer att kvalitetsarbetet bör förbättras.

Kvalitetsredovisning

Enligt förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. ska varje skola, förskola och fritidshem årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning som ett led i den kontinuerliga uppföljningen, utvärderingen och utvecklingen av verksamheten. Kvalitetsredovisningen ska innehålla en bedömning av i vilken mån de nationella målen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för ökad måluppfyllelse. Arbetet med kvalitetsredovisningen syftar också till att ge information om hur väl verksamheten lyckas med sitt uppdrag. I förordningen ställs krav på elevers och personals medverkan i arbetet med kvalitetsredovisningen. Även elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta. Det ställs också krav på att uppföljning och utvärdering av skolans likabehandlingsplan ska redovisas i kvalitetsredovisningen. Malsta skola har en kvalitetsredovisning som innehåller ett antal redovisningar av skolans måluppfyllelse i vissa delar samt förslag till förbättringsåtgärder. Redovisningen innehåller inte några kunskapsresultat för årskurs 5 utöver resultaten av de nationella ämnesproven i svenska, matematik och engelska. Följaktligen redovisas inte heller någon uppföljning, utvärdering och planering av åtgärder på skolnivå utifrån kunskapsresultaten i övriga ämnen. Skolan har inte redovisat någon uppföljning och utvärdering av likabehandlingsplanen. I kvalitetsredovisningen redogörs för resultaten av en enkät där elever i årskurs 5 deltagit. Detta bedöms inte motsvara förordningens krav på elevers medverkan i arbetet med kvalitetsredovisningen. Inspektörerna bedömer därför att kvalitetsredovisningen inte uppfyller förordningens krav, vilket måste åtgärdas.

2008-09-25 Stockholm

Bertil Karlhager

Ann-Sofi Pihlgren